

עין משפט
גז מזה

ד:

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

מסורת הש"ס

(6) לקמן פ"א, (7) מ"ק כ:
שמות פ"א, (8) ג"ז ס"ט,
(9) מ"ק כ, סנהדרין מו:
(10) שם קנ"ג.

גילוי הש"ס

ב"מ אבילותא דקלא
הפדי' ב' פ"ט ו' פ"א
מו"ק ד"ה א"ר:

מוסף רש"י

הר"ן פמיונת הכוס כ"ו,
כל סוף דברים על קירוב
היפה ומתחיל לר"ה הרגל
דבר (לכ"פ ס"א), באפה,
לחיתוך כהאי אגלה
(מו"ק כ"ג), עד שיתם
הגולל, גולל הוא הדף
הנחון על הארון לבשר,
ואתן שדמיות קרי לכו
דפק, סנהדרין י"ח.

והצעת המטה. נראה לר"י להצעת המטה להכח היינו פריסת מדינת שהוא דבר של חיבה הכל הצעת כרים וכסמות שאין דברים של חיבה שרי לנדה והינה רחיה מדמתן כפי' אע"פ (לקמן ע"ג) הכניסה לו ג' שפחות אינה מצעת לו המטה והינה עושה נזמר ארבע יושבת בקמדרת ואמרינן בגמרא אע"פ שאמרו ד' יושבת בקמדרת אבל מוזגת לו כוס ומלעת לו המטה ומרחפת לו פניו ידיו ורגליו ופי' בקונטרס דהא דמג' ג' אינה מצעת לו המטה היינו הצעת כרים וכסמות דהוי דבר שיש טורח אבל מצעת לו המטה היינו פריסת מדין וצעת דמילי דחיבה ניטו שמחבב עליו ואין זו טורח והינה העה של חיבה נראה דדוקא אסור וכן משמע דמסירה הכדי מוזגת כוס והכחפת פניו ידיו ורגליו כי התם מיהו לפריס לר"ג במשנה אלא ולינה מצעת המטה ול"ג לו ובגמרא גרסין לו אין רחיה משס שיהו מרי גונו העה דמתני' איירי בהצעת שאר מצות ובגמרא איירי בהצעת מטה לנעלה לנדו:

תוספות ר"ד

למ"ס אבילות קילא [ויה] מנה דהא בריה [איתן] צריכה שינוי אם בעל אבילות (לא) מוכרין שינוי אע"פ שבעל. והא אר"י ב"ה א"ר עשה כל מלאכת שהאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה חרץ פמיונת הכוס והצעת המטה והצעת פניו ידיו ורגליו ופי' אע"פ שאמרו אין אדם רשאי לכוף את אשתו ולהיות פוקסת לו הכוס ומצעת לו המטה ומרחפת לו פניו ידיו ורגליו לא קשיא כאן באבילות דידיה כאן באבילות דידה והא אביו של חתן או אמהו של בן כלה קתני כי קתני אשארא ומי שאני בין אבילות דידה לאבילות דידה והתניא מ"מ שמת חמיו או חמותו יאינו יכול לכוף את אשתו להיות כוחלת ולהיות פוקסת אלא כופה ממתו ונוהג עמה אבילות וכן היא שמת חמיה או חמותה אינה רשאה להיות כוחלת ולהיות פוקסת אלא כופה ממתה ונוהגת עמו אבילות תני באבילות דידה הוא ישן בין האנשים ואשתו ישנה בין הגשים הא וכן קתני כי קתני אכיוול ואפירכוס והא עמו קתני מאי לאו עמו במטה לא עמו בבית וכו' וכדאמר ליה רב לחייא בריה יבאפה נהוג אבילותא דלא באפה לא תנהוג אבילותא רב אשי אמר מי קמורמית אבילותא דהכא לאבילותא דעלמא * אבילותא דעלמא חמיר ולא אתי לזולתי ביה אבילות דהכא כיון דאקילו רבנן אתי לזולתי ביה מאי קולא אילימא דקתני בועל בעילת מצוה ופורש התם משום דלא חל עליו אבילותא אי לרבי אליעזר ד"ע שייצא פתחה הבית אי לרבי יהושע עד שיתם הגולל אלא דקתני נהוג שבעת ימי המשתה ואח"כ נהוג שבעת ימי אבילות אמר מר י"בין כך ובין כך לא יבעול לא בערב שבת ולא במוצ"ש בשלמא בערב שבת משום חבורה אלא במוצאי שבת אמאי לא אמר רבי זירא משום

הכי קאמר וכן מי שפירסה אשתו נדה ולא בעל הוא ישן בין האנשים ואשתו ישנה בין הגשים למימרא דאבילות קילא ליה מנדה והאמר רבי יצחק בר חנינא אמר רב הונא כ"א כל מלאכות שאשה עושה לבעלה נדה עושה לבעלה פניו ידיו ורגליו ופי' אע"פ שאמרו אין אדם רשאי לכוף את אשתו ולהיות פוקסת לו הכוס ומצעת לו המטה ומרחפת לו פניו ידיו ורגליו לא קשיא כאן באבילות דידיה כאן באבילות דידה והא אביו של חתן או אמהו של בן כלה קתני כי קתני אשארא ומי שאני בין אבילות דידה לאבילות דידה והתניא מ"מ שמת חמיו או חמותו יאינו יכול לכוף את אשתו להיות כוחלת ולהיות פוקסת אלא כופה ממתו ונוהג עמה אבילות וכן היא שמת חמיה או חמותה אינה רשאה להיות כוחלת ולהיות פוקסת אלא כופה ממתה ונוהגת עמו אבילות תני באבילות דידה הוא ישן בין האנשים ואשתו ישנה בין הגשים הא וכן קתני כי קתני אכיוול ואפירכוס והא עמו קתני מאי לאו עמו במטה לא עמו בבית וכו' וכדאמר ליה רב לחייא בריה יבאפה נהוג אבילותא דלא באפה לא תנהוג אבילותא רב אשי אמר מי קמורמית אבילותא דהכא לאבילותא דעלמא * אבילותא דעלמא חמיר ולא אתי לזולתי ביה אבילות דהכא כיון דאקילו רבנן אתי לזולתי ביה מאי קולא אילימא דקתני בועל בעילת מצוה ופורש התם משום דלא חל עליו אבילותא אי לרבי אליעזר ד"ע שייצא פתחה הבית אי לרבי יהושע עד שיתם הגולל אלא דקתני נהוג שבעת ימי המשתה ואח"כ נהוג שבעת ימי אבילות אמר מר י"בין כך ובין כך לא יבעול לא בערב שבת ולא במוצ"ש בשלמא בערב שבת משום חבורה אלא במוצאי שבת אמאי לא אמר רבי זירא משום

דעמו ועמה דקתני בנרייתא לאו עמו במטה היינו עמה דומיא דהכא באבילות דידה הוא ישן אינו מגיה בנרייתא אלא מפרש דעמו דקתני בנרייתא דהי הוא ופריך והא עמו קתני מאי לאו עמו במטה פי' דומיא דעמה ומשני לא עמו בבית כדא"ל רב כו': **עד שיתם הגולל.** נכמה מקומות פי' רש"י דגולל הוא כסוי ארון דופק היינו קרשים שצנדי הארון ונקרא דופק על שם שהגולל דופק עליו וכעין זה פי' בערוך וקשה לר"ת דאמר בפרק מי שמתו (נדרים י"ט) ועד מדלגין היינו על גבי ארונות ואין היו מדלגין והלא הגולל הדופק מעמא צהל כדאמרינן בערוך והרוטב (חולין ק"ט) ועד דנפרק בהמה המקשה (שם ע"ג) דריש על פני השדה לרבות גולל דופק ולפ"ה הלא ארון אינו על פני השדה ואומר ה"ר דוד מנצינבורק כי לפרש"י [דריש] לרבות גולל דופק שפירש דלא מרבינן מעל פני השדה דמטמא אלא כשפירש אבל צעד שהוא טמון בעל אגב קרקע ולא מטמא צוהל והשתא אחי נמי שפיר היא דמדלגים היינו על גבי ארונות ועוד י"מ אע"ג דגולל מטמא צהל מ"מ יכולין לרלב ולטמאות עצמם בגולל דתניא במס' שמוות (פ"ד) כל טומאה שאין טור מגלה עליה אין כהן מוחר עליה ור"ת דמשושת היא דהא רביעית דס אין טור מגלה עליה כדמתן צנור (דף נ"ז) וע"כ וכהן מוחר עליה ועוד הקשה דתניא בעירובין (דף ע"ג) כל דבר שיש בו רוח חיים אין עושין ממנו לא גולל לקבר כי ולפ"ה וכו' דרך לעשות כסוי ארון מבעלי חיים יש לומר אע"ג דאין דרך לעשות כסוי ארון מבעלי חיים מכל מקום חיים מכל דברים אשכחן דלא שכיח ומיירי בהן הש"ס ולקבל סבר כדאמרינן בפרק המקשה (חולין ע"ג) בלעתה חולדה והוליתו והכניסתו ויאלץ מהו מאליו ויאלץ מהו הדבוק שני רחמים שאין טור מגלה עליה אין כהן פי שלא יבא לעולם ור"ת מפרש דגולל היינו מנצה שהיא אכן גדולה ושון גולל שייך על האבן כדכתיב וגללו את האבן (נחלת) ט) דופק הן שמי אבנים אחת לראשה ואחת לרגלה של מנצה ופעמים כשאין המנצה מוזמנת פועמדין שם בהמה או דבר אחר לסימן ובהיה מדלגין לא היה שם מנצה ומחמת המה לא היו מיתומאין דרוב ארונות יש בהן פתח טפה ולא תקשה לר"י יהושע מלימת חל אבילות כשאין שם מנצה ד"ל דמי מהדרי אפייהו דקוברין כדאמרינן במועד קטן (דף כ"ג) דהנהו דלא אולי בתר שבעא מבי מהדרי אפייהו וקשה לר"י על פירוש רבינו חס דתניא בתוספתא דאהלות בפרק ד' אמר רבי יהודה שמי אבנים שאל

שבעת ימי המשתה ואח"כ נהוג שבעת ימי אבילות אמר מר י"בין כך ובין כך לא יבעול לא בערב שבת ולא במוצ"ש בשלמא בערב שבת משום חבורה אלא במוצאי שבת אמאי לא אמר רבי זירא משום

דעמו ועמה דקתני בנרייתא לאו עמו במטה היינו עמה דומיא דהכא באבילות דידה הוא ישן אינו מגיה בנרייתא אלא מפרש דעמו דקתני בנרייתא דהי הוא ופריך והא עמו קתני מאי לאו עמו במטה פי' דומיא דעמה ומשני לא עמו בבית כדא"ל רב כו': **עד שיתם הגולל.** נכמה מקומות פי' רש"י דגולל הוא כסוי ארון דופק היינו קרשים שצנדי הארון ונקרא דופק על שם שהגולל דופק עליו וכעין זה פי' בערוך וקשה לר"ת דאמר בפרק מי שמתו (נדרים י"ט) ועד מדלגין היינו על גבי ארונות ואין היו מדלגין והלא הגולל הדופק מעמא צהל כדאמרינן בערוך והרוטב (חולין ק"ט) ועד דנפרק בהמה המקשה (שם ע"ג) דריש על פני השדה לרבות גולל דופק ולפ"ה הלא ארון אינו על פני השדה ואומר ה"ר דוד מנצינבורק כי לפרש"י [דריש] לרבות גולל דופק שפירש דלא מרבינן מעל פני השדה דמטמא אלא כשפירש אבל צעד שהוא טמון בעל אגב קרקע ולא מטמא צוהל והשתא אחי נמי שפיר היא דמדלגים היינו על גבי ארונות ועוד י"מ אע"ג דגולל מטמא צהל מ"מ יכולין לרלב ולטמאות עצמם בגולל דתניא במס' שמוות (פ"ד) כל טומאה שאין טור מגלה עליה אין כהן מוחר עליה ור"ת דמשושת היא דהא רביעית דס אין טור מגלה עליה כדמתן צנור (דף נ"ז) וע"כ וכהן מוחר עליה ועוד הקשה דתניא בעירובין (דף ע"ג) כל דבר שיש בו רוח חיים אין עושין ממנו לא גולל לקבר כי ולפ"ה וכו' דרך לעשות כסוי ארון מבעלי חיים יש לומר אע"ג דאין דרך לעשות כסוי ארון מבעלי חיים מכל מקום חיים מכל דברים אשכחן דלא שכיח ומיירי בהן הש"ס ולקבל סבר כדאמרינן בפרק המקשה (חולין ע"ג) בלעתה חולדה והוליתו והכניסתו ויאלץ מהו מאליו ויאלץ מהו הדבוק שני רחמים שאין טור מגלה עליה אין כהן פי שלא יבא לעולם ור"ת מפרש דגולל היינו מנצה שהיא אכן גדולה ושון גולל שייך על האבן כדכתיב וגללו את האבן (נחלת) ט) דופק הן שמי אבנים אחת לראשה ואחת לרגלה של מנצה ופעמים כשאין המנצה מוזמנת פועמדין שם בהמה או דבר אחר לסימן ובהיה מדלגין לא היה שם מנצה ומחמת המה לא היו מיתומאין דרוב ארונות יש בהן פתח טפה ולא תקשה לר"י יהושע מלימת חל אבילות כשאין שם מנצה ד"ל דמי מהדרי אפייהו דקוברין כדאמרינן במועד קטן (דף כ"ג) דהנהו דלא אולי בתר שבעא מבי מהדרי אפייהו וקשה לר"י על פירוש רבינו חס דתניא בתוספתא דאהלות בפרק ד' אמר רבי יהודה שמי אבנים שאל

